

NĂM THỨ BA. — SỐ 112

JEUDI 10 AVRIL 1919

LE COURRIER DE L'OUEST

(ÉDITION EN QUOC-NGŨ)

DEPOT LÉGAL

AN HÀ NHƯ'T BẢO

報日河安

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction—Rédaction—Administration—Boulevard Delanoue, Cantho

TỔNG LÝ: TRẦN-DẮC-NGHĨA

CHỦ BƯT: PHẠM-KỶ-XƯƠNG

GIÁ BÁN NHƯ'T TRÌNH

TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG

BỜN CHỮ QUỐC NGŨ

BỜN CHỮ LANGSA

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

BỜN QUỐC-NGŨ VÀ LANG SA

TRỌN NĂM..... 7\$00
SÁU THÁNG..... 4,50

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00
SÁU THÁNG..... 3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0, 15

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua như't trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua như't trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho.— Imp. de l'Ouest

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm thầy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiền thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI ở phố hàng bào chế y sinh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhứt hạng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng ươi, không khi nào thấy người An nam tới mua mà bán mất hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THAN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dờn bà có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THUƠNG HẠNG và nhiều hiệu có danh tiếng dẫu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cùng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn dặng 60000

Hàng này của Langsa và Annam hùng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt một dều là tại Saigon có món chi, thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt. Cũng gởi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gởi hàng lập tức. Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rom hiệu Stella

Làm ròng hàng nước miá.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lãnh về lại khi trả tiền trước.

LOI RAO

Tại nhà in Hậu-Giang Cantho có bán hộp đồ dựng đồ cho học trò dùng kêu là PLUMIER; trong hộp ấy có:

- 1 cây viết chì đen, thứ tốt
- 1 cây viết chì đầu xanh, đầu đỏ
- 1 cây viết mực có găm ngòi viết
- Giá mỗi hộp là 0\$40
- Tiền gởi phụ thêm. 0\$10

Cũng có bán các món khác nữa, giá rẻ ăm, xin viết thư thương nghị.

Kính cáo

AN HÀ NHỰT BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1. — Thật là anh hùng	5. — 120 chiến sĩ về đến Cầnthơ
2. — Long-xuyên Nông-nghiep
tương tế hội (tiếp theo)	6. — Thi tập
3. — Được vào bộ theo dân Langsa	7. — Nam-kỳ Thời sự
Giá-bạc, Giá-lúa
4. — Như vậy ta có hồ chẳng?	

Thật là anh hùng

De la Cochinchine Libérale

Thuở xưa, khi vua nước Prusse, đã thắng trận là năm 1870, tuy là hưng sùng, song đã đem lòng kính trọng sự gan đảm kẻ thất trận. Vậy nay ta xin lập lại tiếng ngợi khen ấy: Thật là anh hùng! mà cảm cảnh những người đã làm cho ta đất thắng.

Trong muôn binh các nước đã tranh đấu, hầu cho sự công bình dặng khởi hoàn, lính Annam ta tuy là một đạo binh nhỏ, song cũng tất tình giúp cho toàn hảo, nên Mẫu-quốc sẽ độ công lao, chẳng hề quên dặng.

Binh sĩ 3e Bataillon indochinois, cùng các đạo binh khác bên Pháp-quốc, đều làm cho ta khâm phục cùng cảm ơn, vì đã chịu khó nhọc lao khổ mấy năm trời. Rày những kẻ đã khỏi chết, là đứng anh tài hay là người gan đảm trở về cố hương, thấy được sự thanh nhàn khỏi ái ngại Allemand làm khổ khắt, ấy là sự vui mừng mà chờ.

Lại binh sĩ đất nước ta, đã thay mặt quê hương trong cuộc hỗn chiến làm cho thêm rạng danh, theo lời bao khen của tướng quân Franchet d'Esperey và của các tướng khác. Nay ta chúc mừng cho những kẻ còn sống. Nhứt thiết ta phải ngợi khen những người tử trận, nằm ngủ đất đời đời, nơi quê người! Biết ai đoái hoài? Chẳng được hưởng mùi hương khói, cùng chẳng được cho mẹ lành và vợ thảo than khóc cho ăm mỗ. Như giọt nước trong sông cả, sự chết những kẻ ấy hỗn nhập với sự chết muôn vàn người khác bên Phương Tây (Europe). Song những kẻ ấy đứng sự sống như vậy, chẳng phải là vô ích dẫu, vì có nhờ đó cho nên vua allemand Guillaume II, mới thất quốc, cùng các dân thế gian, khỏi bị hại, bởi gươm bén và thuốc súng khô, của người.

Rày vợ con, gia đạo, cùng quê hương những kẻ tử trận, được an nhàn thối thạnh. Kẻ tin đạo Chúa, thì tin chắc hồn những kẻ tử trận như vậy, được an hưởng trên cõi thọ. Còn những người

giữ đạo Phật, thì cũng dâng bài vị trên bàn thờ, mà cố niệm hồn như vậy. Ta nguyện xin cho sự thái bình ta đương hưởng bây giờ, làm cho cốt nhục kẻ tử trần được thanh nhàn.

Nhà nước đã hiệp cùng dân sự và các hội, mà trọng đãi các chiến sĩ mới về cố hương. Sắm cuộc vui chơi sang trọng như vậy, thì chỉ chịu theo lòng vui mừng các hàng thứ dân mà chờ. Song mọi điều ấy chẳng lẽ cảm là phí lòng cảm cảnh những người đã ra công như vậy đâu.

Xin Quốc-Pháp tư trợ trong lúc túng ngặt lúc binh sĩ mới trừ hồi, về trong gia thất. Phần nhiều hơn, có lẽ nơi binh lính hết thấy, chẳng có ai có diễm đất, gia sản chi. Nền tay những người ấy cảm khi giải bấy lâu, đã mòn mỏi, rày trở về, chưa có thể mà làm việc sanh lợi được. Xin Nhà nước hải hà, giúp liền cùng vật thực, trong lúc ban đầu là lúc túng ngặt.

Quan Thượng bộ Simon đã hứa sẽ phát tiền cho những lính trừ hồi. Nếu chưa nghị định kiếp, xin Nhà nước lấy tiền công nho, hay là tiền địa hạt, mà phụ trợ, cho đến khi Quốc-Pháp nghị tiền hứa trước sau sẽ trừ lại. Bởi trong lúc bãi binh qui diễm, thì hiếm khó hơn hết, nên phải phòng giúp đỡ trong cơn ấy, thì là mới toàn hảo sự báo ơn đáp nghĩa.

Nếu quan trên lo lắng tận tình cho binh sĩ thế ấy, mà có người nào đem lòng hung hoang phản tặc, ắt sẽ bị quả trách cùng sửa phạt nặng nề chẳng sai, vì trong Quốc-pháp chẳng có điều nào trọng

vọng hơn là sự thứ tự và thanh tịnh an nhàn.

Ấy vậy chẳng lẽ Nhà-nước phải tương trọng quá lễ hay là tỏ ra lòng nguội lạnh hội bạc. Hai đều thối quá cũng như bất cập. Phải giữ mực trung dung vừa phải mà thôi.

Nên ta xin Nhà-nước đoái công ơn mà cho những người công trận nhiều được vào hàng dân Langsa, hoặc chuẩn thuợ thân cho mọi người lính hết, hay là dễ dành việc làm, trong Nhà-nước cho những người có chữ nghĩa và đáng phụ giúp. Nếu làm ngược đi, ắt là thất lễ công bình, mà chẳng ích cho danh tiếng, hay là quyền thế Mầu-quốc.

Ta trông cậy Nhà-nước nhậm lời chẳng sai.

BACH-VĂN-THAM

(Rút dịch trong nhựt báo *Cochinchine Libérale*)

Long-xuyên Nông-nghiệp Tương-tê hội

(tiếp theo)

Mây việc ấy là:

4. Theo lệ luật của hội, thì chúng ta phải lo cất vựa lúa nơi các hội ngành dâng cho hội viên có chỗ gởi lúa hùn vay bạc của hội mà xài đỡ, chờ lúc lúa có giá sẽ bán cho khỏi lỗ lã. Song chúng ta nghĩ vì một là việc cất vựa lúa tốn phí nhiều lắm, hội không có vốn cho đủ; hai là e cho ít người diễm chủ chịn thất công và tốn kém đem lúa đến đó mà gởi ba là e nhiều sự thất bát và ít người

chia khó mà coi sóc sự đem lúa ra vào bốn là chúng ta đã thấy hội Nông-nghiệp Mytho đã có cất vựa lúa mà coi không thanh phát cho lắm, nên chúng ta chẳng thừng làm đó vậy. Nhưng mà không cao khi có luật ngày 3 Avril 1906 định về canh vãn khế khoán (Warrant agricole) đã ban hành rồi trong cõi Đông-Dương. Nếu trong năm nay chúng ta lo thi hành luật ấy được thì càng hay càng tiện hơn là việc cất vựa cho hội viên gởi lúa vì chiếu theo luật ấy thì lúa nhà ai nấy để, mà hội viên cũng được thế chươg lúa ấy dâng vay bạc của hội vậy, song người vay phải canh giữ lúa ấy nếu có thất bát không còn đủ bán mà trả tiền vay cho hội, thì phải bị giải đến tòa làm tội sang đoạt.

2. — Chúng ta nghĩ vì dầu cho chúng ta có trừ lúa gạo cho nhiều, mới bán cho ai? bất quá chúng ta đợi giá cao một chút rồi cũng bán cho nhà máy người di-quốc tại Chợ-lớn mà thôi. Vì như mấy chủ nhà máy hiệp ý với nhau mà kéo nài giá cả với ta, thì tưởng chúng ta cũng khó mà kiếm được giá cao lắm. Quan chủ tỉnh Le Bret cũng đồng một ý kiến đó, ngài dạy chúng ta lo việc hùn hiệp mà cất nhà máy để xay lúa của hội viên ngài khuyên chúng ta đi xem nhà máy xay lúa của ông Gressier lập tại quận Páu-lộc tỉnh Sóc-trang. Bởi vậy trong kỳ hội ngày 8 Septembre 1918, hội cai quản có định cho ít người hội viên theo quan chủ tỉnh Le Bret đi viếng nhà máy xay của ông Gressier Nhà máy ấy giá tiền ước 90.000\$ đủ sức xay mỗi ngày trên bảy chục tấn lúa. Hồi ra thì lúa xay rồi đó gởi bán tại Saigon, Cholon cho người đại thương Langsa, chứ chẳng đủ chịu giá bán luôn cho ngoại quốc như mấy nhà máy xay tại Cholon vậy. Đường ấy vì dầu chúng ta có ra sức lập một cái nhà máy như vậy nữa, thì tưởng cũng không sức vay hội lúa trong tỉnh Long-

xuyên lại cũng chưa ắt bán gạo cho được giá nữa. Bởi vậy chúng ta còn đương tru nghĩ và ý muốn hiệp lực với hội Nông-nghiệp tỉnh Bắc-liên, Sóc-trang, Cantho và Châu-độc dâng chung lập đôi ba cái nhà máy lớn tại miêng Hậu-giang này mà xay lúa hết thảy của hội-viên rồi chịu giá bán gạo thẳng cho ngoại-quốc, làm như vậy được thì chúng ta mới tránh khỏi tay Khách-trú chen vào thủ lợi. Song nghĩ vì việc ấy là một việc rất to tác lắm, và là một việc rất quan hệ cho quê-hương ta, muốn kiếm cho được tư-bổn và nhứt là kiếm cho có đủ người trị thữ mà điều đình chẳng phải là dễ, cho nên chúng ta hãy còn lo liệu lắm.

(Sau sẽ tiếp theo)

Được vào bộ theo dân Langsa

(*Naturalisation française*)

Mới hãy tin rằng có chỉ dụ của Đức Giám-Quốc Đại-Pháp gởi qua cho mấy ông kẻ tên dưới đây được vào theo bộ dân Langsa:

Chỉ-dụ ngày 31 Octobre 1918.

Ông Liêu-Sanh-Hân và linh Phu nhơn, cựu quân Hat Hội Đồng, đương kim Biện-Chủ tại Long-xuyên,

Chỉ-dụ ngày 6 Décembre 1918

Ông Nguyễn-hữu-Thức diện-chủ tại Cantho.

Ông Nguyễn-linh-Bầu (Jacques) Thông phán sở Biện tin,

Ông Nguyễn-văn-Vân Tri-Huyện tại Hà-niên,

Ông Huỳnh-dinh-Tư Bộc-học trưởng dạy về tại Gia-dinh,

Ông Lê-văn-Giỏi (Auguste) Giáo-sư tại Mytho,

Bổn quán lấy làm hân hạnh kính tỏ đôi lời mừng cho mấy ông trên đây từ rày danh phận rạng chói đường gương.

Nhứt là ông Nguyễn-hữu-Thức, Bổn quán rõ biết ngài sanh trưởng tại Hòa-khánh (Sadec), ngài tạo gia sàng tại Cantho trên 20 năm rồi lại là một vị học thức huân toàn, ngôn từ bậc thiệp, tánh hạnh thuần lương, trước ngài có làm Giáo-sư, sau qua ngạch Thơ-ký Soái-Phủ Nam-kỳ. Mấy năm rồi đây, vì việc nhà ràng buộc nên ngài xin từ chức đăng chuyên lo nông nghiệp. Đương lúc bấy giờ ngài làm Phó Đổng-Lý Hội Canh-nông Trương-tế ngân hàng tại Cantho.

Bổn quán hết lòng mừng cho ngài, đăng vậy mới là xứng danh xưng phận.

A. H. N. B.

Như vậy ta có hồ chẳng??

Nhứt báo "Nông-cổ mìn-dâm" số 101 ngày 27 Février 1919 có bài "Đã bị ép rồi bị ép nữa" bài ấy nói về nguồn lợi lúa gạo và có phần-nhân Chánh-phủ sao định số phái-viên Annam ít hơn phái-viên khách-trú. Ít ngày sau, sự phản nân ấy thấu đến tại Chánh-Phủ nên Chánh-Phủ đã định chánh lại rằng: Trong số 2 người khách-trú dự Hội xuất cảng lúa gạo đó, 1 người thì thay mặt cho khách-trú, còn 1 người thì làm thông ngôn tiếng khách-trú. Nói vậy hay vậy, nay đọc bài nghị luận của "Huê-kieu nhứt báo" là một nhứt báo của khách-trú ở Chợ-lớn ra phản đối với bài luận của "Nông-cổ mìn-dâm". Vậy tôi xin ấn hành bài phản đối của "Huê-kieu nhứt-Báo" vào đây cho Đồng-bang ta xem rõ những lời của khách-trú bị bạc khi thị Annam ta là đường nào...!..

Tờ Huê-kieu Nhứt-Báo nói rằng:

"Bản báo xét cả lời luận của tờ báo "Nông-cổ mìn-dâm" trước đó: Toàn "phát nơi tâm lý hẹp hòi, những việc cả "thiên-hạ, mình chẳng biết suy xét lấy "mình mà để đi ganh gổ người, bày "những lời có xúng đáng gì đâu! Luôn "làm cho hàng thức-giá cười vầy sắp ý "lập lời đường ấy, thì có khác gì chưa "tính bản vào đâu mà buồn bồng mũi tên "đi phước. Đó, có phải là mình chọc lấy "sự buồn giận cho mình chăng? Vậy tôi "phải lấy một dấu ngay chính mà ngo "lại cùng:

"Hiện nay người Annam mà đăng an "cư lạc nghiệp ngày thêm giàu đủ đây "bởi đâu mà đăng vậy? Suy ra buổi bang "sơ, trên thì nhờ công Đại-pháp nuôi "dưỡng khai hóa cho, dưới cùng cày "sức người Trung-hoa đến đây mà mở "maug ra đó. Còn chúng tôi mà gây nên "nên thiệt nghiệp về đường công thương "này, quanh năm hao biết bao nhiêu là "mồ hôi huyết, mới đăng bởi bỏ trong "ấy, kể từ bang sơ, thật cũng chẳng "phải là việc cầu may, thế cũng thật "bởi người Annam trình-độ con ấu-trì. "Chẳng đủ phần trí-lực về nghiệp "thương mại; bởi vậy mới nhượng cho "người Trung-Huê chuyên cả quyền-lợi "đẹp đẻ; đều ấy chẳng đợi chỉ rõ ra "mới biết. Đây xin chỉ xứ Đông-kinh "là xứ cũng đồng một thuộc trong nước "Việt-Nam mà so với xứ này, thì rất "phân biệt rõ ràng: Dân-trí ngoài Bắc "lại càng cao, công-nghệ và thương- "nghiệp lại càng phát-đạt, bởi vậy cho "nên người Trung-huê đến đó mà kinh "dinh sự nghiệp, từ nhiên phải kém. "Rồi trở lại xem phong-tục xứ này trừ "ra ơn trời sắp-sẵn cho cái lợi nông-

"nghiệp, kỳ dư nghề công nghiệp có "chỉ chỉ, không có một nghề nào đủ gọi; "cho nên người Trung-huê đến đây "kinh dinh sự nghiệp từ nhiên phải "chời, ấy là lẽ tự nhiên vậy, chẳng "phải miễn cưỡng mà gây nên vậy; "buồng người Trung-huê đam tư-bổn "mà kết quả nên nghiệp công-cổ kinh- "dinh sự nghiệp nơi đây, đối với nước "nhà dân-chúng mà nói, thật có trăm "phần lợi chứ chẳng cộ chút nào hại cả. "Xin hỏi thử: kia, những chốn thị-thành "dân-vật nào nức, người bản xứ nghề "sanh-nhai mở rộng ra đó, chính xét "rồi, vậy chứ nhờ ai mà gây nên vậy? "Thật người viết tờ báo này, ý muốn

"«BẾ QUAN TƯ THU» mà bỏ hết các hiện- "tượng này chăng? Nếu muốn vậy, hạp "phải để-xương dân của mình rằng sức "nghề công nghiệp cổ, chừng nào tài "hay sức giỏi rồi, thì chúng ta tức nhiên "phải bỏ chôn nấy mà về, chôn chôn "chẳng dám đến nữa. Bàng chẳng nên "thảo gì, để đi ở-NHÂN TRĂNG-KY, buôn "những lời oân-vọng và xoi bói. Đương "ấy, thì mình buồn lấy lòng mình chứ "có quan-hệ gì tới sự thiệt của người "đâu! nhiều bởi mình chẳng biết độ- "lượng vậy».

Đồng bang ơi! xem cả bài phản đối của "Huê-kieu nhứt báo" đi rồi, nghĩ có buồn cho ta chăng? Có hờ cho ta chăng? Lời luận của khách trú tuy là trùng lý nhưng mà chẳng khác nào lấy kim mà châm tiêm phễu ta vậy. Cũng bởi tại mình bấy lâu chẳng nong nả trong đảng thương mại là đảng có quyền lợi to tát vô cùng, để khu khu cứ nghề si và nông mà chuyên cần. Chúng nó chiếm được cái địa vị thương trường giàu sang sung sướng, lên xe xuống ngựa, tiền của đầy dẫy, lớp thì kinh dinh sự nghiệp ở xứ ta, lớp thì đem tiền của xứ ta về Tào mà nuôi gia thế đại tử. Nhờ ai mà chúng nó đăng vậy...?..? có phải là

nhờ giao diết với Annam ta mà thân đoạt mỗi lợi tiền bạc quyết mạch của Annam ta chăng! Khá trách là trách chúng nó nó nào quên lúc mới đến xứ ta thì là 1 gói 1 xách (sự này mỗi người đều rõ lựa là chúng nó phải khoe là đem của đến xứ ta làm chi!) lảo lảo bao đầu bán nhỏ, gặp dịp buôn to, chừng làm giàu đăng đi rồi, trở lại quên ơn người Annam là người giúp sức cho chúng nó, đã chẳng chút tình cảm ta thì chớ, nó đem lời tư đắc tư kiêu khi thị Annam ta như phường ấu trĩ. Đăng phiên không?

Nói đến đây tôi sự nhớ lời của quan Trạng-sư Gallois Montbrun diễn thuyết hôm ngày 25 Mars tại nhà Công-sở làng Tân-an (Cáthor). Lời diễn thuyết này có ấn hành nơi báo An-Hà số 111 (3 Avril 1919) trong đấy có 1 đoạn quan Trạng-sư Gallois Montbrun nói như vậy:

"Chư vị hãy biết: tôi đến cư ngụ xứ "Nam-kỳ này, nay tính đã 18 năm dư "rồi, thiệt cũng như đất Việt-Nam này "mà tôi soạn tạo được một cái sự "nghiệp, thì cũng đủ cho tôi lúc trở về "To-quốc mà toa hương an nhậu, đầu "tôi muốn kinh dinh sự sang tôi ra "thêm nữa. Chư vị phải nghĩ, tôi cũng "có thể: hoặc là chung vốn hùn hiệp "với ít người Laogsa là người đồng "hương của tôi mà lập tiệm nầy bằng "kia, hoặc là tôi hùn vốn với ít người "khách trú là người rất am thục trong "việc thương mại ở xứ này, làm vậy "tôi có lo chi là công chuyện của tôi "chẳng thành tựu vừng-vàng đăng, "nhưng mà tôi chẳng muốn làm như "thế, chính muốn hùn hiệp với người "Annam, nỏ diu dắc tập luyện người "Annam cho đủ tư cách theo các thương "gia ở Đại-Pháp, TRƯỚC LÀ TÔI ĐẾN ƠN CHO XỨ NAM-VIỆT NÀY LÀ XỨ LÀM CHO TÔI ĐĂNG KINH DINH SỰ NGHIỆP.....

Lãnh giấy Quắc-trái năm 1917.

Quan Chánh Tham-Biên Chủ-tỉnh Cánh-thơ truyền cho ai này trong bốn tỉnh hay rằng: kể từ ngày nay (7 Mars 1919) đến 31 Mai 1919, tại kho bạc địa hạt có phát giấy Quắc-trái thiết thọ năm 1917.

Vậy, người nào có biên lai về quắc-trái mà mình cho nhà nước vay hồi năm 1917, hãy đem đến tại kho địa hạt mà đổi lấy cái giấy quắc-trái thiết thọ cho kịp

Cánh-thơ, le 7 Mars 1919.

Quan chánh chủ tỉnh,
kỳ tên: Tholance

Vô-văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn Thơm lập, gọi là "Vô-Văn học hiệu" đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường.

Thấy giáo cán mần con nít học mau tàn phát vô cùng.

Tiến học và ăn, ngủ phải đóng trước tín giả như vậy:

Học ngoài (không ăn ngủ)....4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ

tại trường.....12

Như ai dùng giấy Quắc-trái mà

đồng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Võ-văn cùng thâu, cứ mỗi phiếu 100 francs thì kể là:16\$

Bữa 13 Juillet bài trường tới 15 Août thì tựu, còn kỳ bài trường Tết thì cứ rằm tháng chạp bài, qua rằm tháng giêng thì tựu. Bà con có bác ai có dịp đi Cánh-thơ ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin gởi thơ cho Ông Võ-văn-Thơm, thì lập tức có thơ trả lời

Thi tập

HỌA BÀI THI "SEN MÔ CÔI"

Của ông Nguyễn-thành-Phương
trong "Nam-trung nhật-báo"

Trăm hoa so sánh để đầu hèn,
Ngay suốt trong ngoài một giống sen.
Lần lộn cùng bùng bùng vào lại,
Vỡn-vỡn với nước nước làm quen.
Đầy trong gặp lúc càng chen lố,
Cạn đục dầu khi chẳng nhuộm phen.
Ngán nỗi Liêm-khê đời ít ỏi,
Biết ai yêu dấu nghĩ thêm bèn.

H. T. I.

HỮU HỌA

Ở bùng chẳng nhuộm vốn không bèn,
Trên ebiều ngbình-ngang nước tiếng sen
Khác mấy hà tri ngày hạ thủy,

Sánh cùng từng lãnh tuyết đông quen;
Nhụy hoa gặp gió hương bay ngát,
Cướn lá mong mưa nước vội phen.
Mình đã yêu chơi nên rõ biết,
Chớ nhâm khiếm thực ấy mà bèn.
H. ph. M.

KỶ GIỮ N. Q. C.

Đôi lời gởi lại Nguyễn-quang-Côn:
Năm mới mừng cho đề dặng con.
Ấy bởi làm lãnh thường được phước
Chúc cho máu tử thấy vương tròn.
Ch.

ĐÁP Đ. V. CH.

Cám tạ bạn lãnh đoái nghĩa Côn,
Phước nhà may dặng đề thêm con,
Hai mua ba gá chưa rằng đủ!
Ráng-rúc dạ làm dặng chực tròn.
C.

Nam-kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 4f 80
Đồng-Dương..... 4 80

Giá lúa

Từ 3\$ 25 cho đến 3\$35 một tạ, tùy theo thực lúa.

CÁNH THƠ

TA ĐIÊN KHÔNG KIÊN CHỦ HẤT.—
Ngày 1er Avril 1919 lúc 3 giờ chiều
Huỳnh-thị-Phước ở làng Tân-an Cánh-thơ
đi ngang nhà tên Ngưu là tá điền
của mình, nghe trong nhà cái lầy om
sòm, thì Phước nghi cho là có bạc, bèn
hước vào thấy 5, 6 người đang đánh
bài cào. Thì Phước kêu tên Ngưu mà la
giữt rằng: chẳng khá chơi cờ bạc là
đồ quốc cấm, sau có đến chi đồ bẻ
trường khi chủ đất cũng phải bị tội
liêng cang! Tên Ngưu là phận tá

diên đã chẳng biết lỗi mà vưng lợi chủ
đất là thì Phước la giữt mà chớ; lại còn
sân si thì vụ buong nhiều tiếng lỏ mắng
lâm cho thì Phước nổi xung quyết xóc vô
sòng giữt bài tang và tiến dặng tới làng
đầu cào.....Ồ hỡi giữt gì được, phận
liều bố lực bất phước kẻ, nên khi mới
vừa tới sòng đã bị vợ chồng tên Ngưu
thoi đánh ngã lạng..... Cơn hỗn độn
lớp la ó, lớp tòng cửa chạy trốn làm
cho thì Phước đá bị đánh lại còn mất
thêm một chiếc vàng và 1 đôi bông nữa
Lảng bát nội vụ khai báo hân hời rồi giải
đến quan Biện-Lý mà hầu lịnh.

CANTHO VILLE

GIÚT NIỀM CHĂNG GỐI.— Thấy Le-văn-Tám làm-việc tại Đường Đường, đã
vấy duyên mai trướ, kết nghĩa phụng
loan với một nàng kia tên là Đoàn-thị-
Mười thanh tân mĩ mạo, sắc nước hương
trời. Thiệt là: đào kép xứng đôi, thấy
cô phải lứa.... được...!... Bởi vậy cho
nên: Tám thương Mười thể luyến chắc
keo sơn, còn Mười thương Tám quyết
bền dai tơ tóc.....(sic..!) tình dần dần
Tám bày từ chửa lóc, nghĩa nặng nòng
Mười phân tang kẻ rằng, bụng thấy Tám
thì trăm năm bền uối xích thành, ai
hay dạ cô Mười lại tiếm tâm, mới lạng
quần sang chuyện. Cùng nhau cư giữ
tại Khánh-Vân-Lâu (Cánh-thơ) gần 1 tháng
thấy thiếm thương yêu, lứa đôi vui
đẹp. Chẳng rõ vì cớ nào, hương đương
bén, lứa đương nòng..... Cô Mười
dành lòng giữt người tạch dặm tuông
xông, lúc đi lại tóm đem theo nào là
quần tây, áo bành tó (bộ muố.. cái
trang dặng qua ải sao u à..?) áo quần
annam, rương, giấy, vở, chén vĩa v...
v.... dọn ráo.....! (ai gặp cô nẩy khối
sấm đó).....

Chừng thấy Tám hay dặng, vô ông có
xin cơ... thiệt là ở bức...!.....

OMON

BẮT ĐANG ẤN TRỘM QUẢ TANG.— Năm nay mùa màng thất bát, trộm cắp giấy sanh chẳng ngớt, tại quận Ômon quan Đốc-phủ Nguyễn-dăng-Khoa có lòng vì dân vì nước, ngài sắp đặt cuộc tuần phòng trong các làng rất nên nghiêm chỉnh phòng ngừa trộm cướp gian tế. Ngài dạy trong mỗi làng bắt luận hương chức lớn nhỏ đều phải làm dấu mộc 1 phiên tuần phòng trong 7 đêm với 4 tên dân.

Vậy trong đêm 16 Mars 1919 là phiên tuần của chánh Hương-Hội Nguyễn-bửu-Hạp ở làng Tuổi-Tuần (Cántho). Vì hương chức này có lòng sốt sắng làm việc bốn phần năm, nên người gia tâm tâm kẻ gian tế bắt mà trừ mối hại cho lương dân. Thật quả đêm đó đi tuần bắt được một tên ăn trộm là Nguyễn-văn-Vân dít Tăm với 2 gia lụa tang, 2 cái bao, 1 chiếc đệm và 1 cái thùng. Lập tức giải bớ và đồ tang đến tòa Cántho đài tỉnh. Kéo lại tên Nguyễn-văn-Vân dít Tăm này đã bị tòa Long-xuyên kêu no nhiều án. Ước trông quan Tòa tra vấn rồi trừng phạt nó cách nặng nề mà rằng là gian khác.

Còn công của M. Hương-hội Nguyễn-bửu-Hạp chẳng nhỏ, ước xin quan trên ban khen đều chỉ cho xứng đáng ngỏ lòng tri kỷ làm tôi cùng nhà nước.

NHỰT THƯƠNG OÁN NHỰT THƯƠNG.

Thuở trước tại Mỹ-lương-Xuyên "tam tiên oán lương gian" lúc Tấn-thúc-Bảo quá đàng khê đánh với Huất-tri-Cung: ba roi của Huất-tri-cung mà đổi hai vàng của Tấn-thúc-Bảo.... Ấy là đời Đại-Hương. Buổi này lại có "nhứt thương oán nhứt thương", song chuyện này chẳng chạy chẳng rước như Tấn-thúc-Bảo rước Huất-tri-Cung thuở nọ; lại năm với nhau một đồng miệng là làng chửi lời. Số là tại làng Thới-an (Cántho) đêm

4 Avril 1919 lúc 10 giờ tên Trấn-vân-Quảng ở dưới bến đi lên (cũng là quá đàng khê), song chẳng rõ có tích oán hận chi với tên Nguyễn-văn-Thình chẳng? nên lúc tên Quảng lên tới bờ gặp tên Thình cầm dao đứng đó, miệng hỏi: ai đó? Quảng nói: tao đây. Thình nói Quảng là gian tế đi đêm nháy tới đêm Quảng 1 dao vô bụng (song nhẹ).

Tên Quảng nổi xung xốc vô giựt dặng dao đâm lại tên Thình trúng kết nách. Đoạn hai đảng buồn dao nằm xuống la làng tiếp cứu. Ai đẩy đến nơi thấy máu ra lai láng tốc chớ đến nhà thương cho quan Thấy điều trị rồi sẽ tra vấn duyên do.

KHI HUYẾT CHỈ NỘ.— Ngày 5 Avril 1919, Nguyễn-văn-Non ở làng Thới-bình (Cántho) vì việc gia đạo chẳng hòa, giựt bản năng đầu là Huỳnh thị-Ngọc. Thị này thế khi cũng đầy đi đồ lại chỉ đó, làm cho Nguyễn-văn-Non nộ phát xung thiên chụp dao chém thị Ngọc trúng đầu huyết lưu máng địa... Bất.... giải....

LÊ-KHANH-TRINH*Géomètre-civil*

CANTHO

LEVÉ DE PLANS

*Délimitation et Bornage***EXPERTISES****Ông Lê-khánh-Trinh**

KINH-LÝ

CANTHO

Lãnh đạo điển thổ

Phân ranh hạng

Trương phân thổ sáng

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

記 曾 善**TẶNG-THIỆN-KÝ**

DIT

TẶNG-NHAIEntrepreneur des travaux de construction
(Cántho-Ville)*Lãnh soát các công việc*

— HỒ VÀ MỘC —

CÁI NHÀ—LÀM HÀNG RÀO—BÈC CỐNG BĂNG
BÁ TRƯNG—CIMENT—DÒNG CHUA LA SÁCH—CỬA
LÒNG HỒ—VĂN HOA TÂY.Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy
mưu thành tính làm đầu.

Các việc tôi lãnh, thì tôi hết lòng lo
lắng cho toàn vẹn, cho mau mang,
những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút
tay giỏi khéo không mà thôi. Xin trong
chư quân tử, ai muốn mượn tôi làm
việc chi thì khá viết thư cho tôi,
hay là dời gót đến nhà tôi Cầu-thành
CÁNTHO ĐƯỜNG SAINTENOY (CÁI TÀC LỚN)
NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SU GALLOIS MONTEBRUN
MÀ THƯƠNG NGHỊ—Còn về việc tờ giấy
chi chẳng hạn, nếu có dấu Hiệu tôi
mà không có chữ tôi ký vào, xin chớ
ông khá lưu ý rằng đó là không phải
của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề
nhình biết tới tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI*Cẩn-khai***Hậu thành***Giao tiếp thương mại hội*
CU LAO MÂY—CÁNTHO

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn ta lúa (10000ta)
Hùn mỗi phần là 50 ta, hoặc muốnhùn bạc tính theo số lúa trên đây, vì nào
muốn hùn mấy phần tùy ý.Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn.
Tính mánh mứa lúa chia lợi.Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà
lo đều ích lợi chung và mở đường thư ơn
cho bạn mình mau chệch bước.Như muốn tôi đều chỉ trong việc hội
xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Từ chủ
hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội vãn khai.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng
muốn bán hai sớ ruộng của ngài, ở tại
Tháp mười (Mỹtho) sớ thứ nhất được
46 mẫu, ở dựa mé kinh, sớ thứ ba
được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là
kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xang mới
vét lại lở lắm, bề ngang chừng 40 thước
nên tiện bề chớ lua ruộng lắm, và như
muốn chớ lua thẳng lên Chợ-lớn đi ngã
sông Vajco cũng dễ lắm.

Hai sớ ruộng ấy đều là đất thuộc tốt
lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá
chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười
ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sớ đã
khắc kẻ cựa với hai sớ ruộng nói trên
đấy, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu
Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và
có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán.

Hai sớ ruộng của quan giám đốc
Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới
15 ngàn gia

Ai muốn mua hai sớ đất ấy xin gửi
thư cho quan Giám đốc Quesnel tại
Saigon, hay là gửi cho sớ Nhứt trình An-
hà tại Cán-tho mà thương nghị và đến
xem bản đồ thì hiểu rõ.

QUẢN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ-NHƠN: LÊ-TOAN

60, Rue de Canton, 60.- Cholon

Nguyên gốc hiệu QUẢN-ĐỨC-TẾ này khai sáng tại tỉnh Quảng-Đông (Trung-Huê) đã dư mười mấy năm rồi, chuyên một nghề chế các thứ thuốc CAO ĐƠN, HOÀN TAN, có danh đã lâu đời, khắp nơi xa gần đều có dùng thuốc của tiệm tôi, thiệt là thần hiệu hơn các nơi khác. Bởi vậy cho nên Bồn-Dược-Phòng chẳng ngại tốn hao HẠC MUỐN sang qua NAM-VIỆT lập thêm một tiệm ngành tại CHOLON đường CANTON số 60, hiệu hiệu gọi QUẢN-TÍN-KÝ có trữ bán các thứ thuốc rất nên thần hiệu, cũng trong LỤC-CHÂU chữ QUẢN-TỬ cũng thường có dùng lấy làm hay vô cùng, lừng có gởi thư khen ngợi đăng vào các BAO-CHƯƠNG rõ ràng các thứ thuốc của tiệm tôi rất tốt rất hay hơn các nơi khác thập bội.

Nay BỒN-DƯỢC-PHÒNG chẳng dám tiết BẠC NGÀN mà in 50000 cuốn CATALOGUE để dành cho thân chủ, nếu chữ QUI-KHÁCH muốn cần dùng, hãy viết thư cho tiệm tôi rõ, sáng lòng gởi cho không, như chữ QUI-VỊ gặp lúc muốn cần dùng thuốc nào hoặc nói chứng bệnh của mình, thì tiệm tôi cũng vui lòng tùy ý mà gởi cách CONTRE REMBOURSEMENT (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc). Như chữ QUI-KHÁCH ở tại SAIGON thì hãy đến nhà M. THAI-KY-SƠN số 23 đường PELLERIN bởi thăm mà mua thì tiện hơn.

QUẢN-TÍN-KÝ KINH CAO

MINH TẠ LƯƠNG-Y

Hà-Tiên, le 17 Janvier 1919

Monsieur QUẢN-TÍN-KÝ

60, RUE DE CANTON, - 60 CHOLON

Lời cùng ông Chủ-tiệm thuốc QUẢN-TÍN-KÝ đăng rõ: Hôm trong tháng Novembre 1918, tôi có cậy anh em bạn tôi mua thuốc "THIÊN KIỀM-BAO KHÔN ĐƠN" và "VẠN ỨNG ĐỨC TẾ ĐƠN" của tiệm ông, nội gia quyến tôi dùng thuốc của ông lấy làm hay vô cùng, vì dùng tới liền thấy hiệu nghiệm, tôi dám đoán rằng có tiệm thuốc nào có thuốc thần hiệu như tiệm ông vậy, nội gia-quyển tôi nhờ thuốc thần hiệu ông, nay nội nhà tôi đều mạnh giỏi và rất đáng khen tiệm ông khéo tiệm thuốc hay mà cứu bệnh như thần, nội gia-quyển tôi mang ơn ông nhiều lắm, nên tôi xin thay mặt mà TỎ LÒNG CẢM TẠ với ông, xin ông nhận lấy.

KÍNH TẠ
NGUYỄN-XUÂN-HIỆN
TRI-HUYỆN A HÀ-TIÊN

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bồn Dược Phòng kính cho chữ Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà-nước cho phép Bồn Hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-Đỉnh; nên Bồn Hiệu ấn hành ít thứ Rượu thuốc cho chữ Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Những Rượu thuốc của Bồn hiệu ngâm, kể ra sau đây: Và có một thứ Thuốc họ thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUÊ CHỈ KHÁI THỦY, bất kỳ họ lâu mau, hề uống vô nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền:

GIA MỖI VE 0\$30, MỖI LỖ 12 VE 3\$00; Như chữ Quý Ông muốn mua gởi thư cho Bồn hiệu thì Bồn hiệu sáng lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CẦN PHONG THẤP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chơn phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chơn, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sạch tinh huyết.

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe khắn hơn lúc trước trăm phần. Người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯƠNG BỎ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, biệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sạch tinh bỏ huyết và thêm sức mạnh cho con người.

Sắc dục quá độ, nhức đầu chóng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ, đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-dái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng đăng. Uống nó thì nó hay sạch tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ứn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cùng nổi.

BÁ BỒ-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong nhà khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoàn bất, chẳng biết thêm ăn, từ chi rú liệt, lở tai, lở mũi, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư.

Bổn được phòng hằng da tâm chủ ý, tiệm Phương kia thế nọ hết sức mới chế ra dạng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, bổ âm hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng loạn trẻ già, dờn ông dờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hầy kém hao, hệ uống rượu thuốc này thì dạng tráng tinh sanh huyết, chẳng uế uế là dạng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này dạng thường thì dạng sống lâu, người không con uống hường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chỉ tánh được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-cốt và Mộc-qua, bổn được phòng chẳng nài công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hệ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Đau trong xương, từ chi rú liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng, khí hư huyết trệ, như dầu phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ dờn ông dờn bà, hệ uống nó cho thường thì mau liền hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại dạng sống lâu thêm nữa.

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC NẤM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huyết lực thơ cạn, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ dạng, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chơn, đau trong xương, hay dục gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chơng bại hoại. Các chứng ấy hệ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của bổn Được-Phòng ngâm tại tiệm và mỗi khi ngâm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chần, hiện Trung-Huê Được-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư qui khách ai muốn dùng thứ thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhân để hiện Trung-Huê Được-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thư để chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bổn Được-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin qui khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUÊ-ĐƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

NHÀ IN NGÁCH

TẠI BACLIEU

Kinh lý cùng Chư qui vị

Ấn quán An-Hà dựng nên tại tỉnh thành Cánhơ, xấp gần đã gần hai năm. Thâm cảm ơn dày của Lục-châu quán-tử, sáng lòng cổ-cập, ngày nay mới thấy cuộc thanh hành đắc-lộ như vậy. Bổn-Quán chẳng ngớt lo lường, hằng tìm tòi thể chi cho Chư qui vị dạng vui lòng tinh cậy, cùng nhau mua bán lâu dài. Đã vậy mà chớ, còn một nỗi lo cho chư vị ở xa tỉnh thành các nơi, như là nhâm đường vân-lai trắc-trở, mỗi khi muốn mua chác vật chi nơi bổn-quán, phải nhọc lòng, cực trí mà đợi chờ, nhiều khi ý không dạng toại mấy là vì: in, thì không tận mặt mà dạo dò, còn mua, thì không chẳng chương mà lựa chọn. Ấy vậy bổn quán nghĩ dạng phương này, tức là lưỡng toàn kỳ mỹ: Là thỉnh thoảng đây, mỗi chốn tỉnh thành, sẽ có một tiệm-ngách. Còn hiện bây giờ đây, trước hết thì Bổn Quán đã dọn tại Baclieu một tiệm rồi, công cuộc sắp đặt vừa an bài: Hiệu là: **Succursale de l'Imprimerie de l'Ouest Bac-lieu**, ở đường phía sau nhà chợ; cây có thấy LÊ-HỮU-NÊN, Quản lý nhà hàng ngành Hậu-Giang Dương Hành, Quán-thủ. Xin thỉnh Chư Qui Vị như khi nào rảnh vui chơn bước đến đó xem chơi. Tiệm bán đủ đồ văn phòng từ bữu, truyện, sách của học trò và lãnh in các môn theo kim thời: như danh thiệp, thiệp hôn, thiệp tang, cùng đồ nhỏ nhích thì sáng có Ấn-công ở đó thì hành trong giây phút.

Cũng có đóng sách, cũng in đồ lớn như bộ, sổ, thơ, truyện, khác con dấu đủ kiển, công việc làm mau và khéo mà giá tiền vừa phải thì thôi. Trong một tháng trở lại đây, tại Sóc

trăng cũng sẽ có dựng một tiệm như vậy nữa.

Cúi xin Liệt-vị niệm tình mà giúp bạn đồng-bang cho nên việc, ơn ấy tạc-ghi ngàn thuở.

An-Hà Ấn-quán.
Kính-cáo

BÁN THUẬN MẠI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mại

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng Thạnh-Phủ, nguyên là làng Thuận-hòa trong-nhì (Long-xuyen)

11e feuille	2.874	12e feuille	40
	515 h.		40. a. 30
Đất của	ông		
T. H. DEJEAN			DE LA BÂTIE
Nay về của	ông		VÔ-V. THƠM
	1.859		00
C. S.			Tỉnh Cánhơ
			Kinh
			Thất-Nốt

AI có cần hỏi thăm đều chi thì gởi thư cho ông Vô-vũ-Thơ, Colou à Cánhơ mà thương nghị.

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH-SANG

ở đường BOULEVARD BONNARD, số 106
Ngang Gare xe lửa Saigon-Gôváp chợ Mới
Saigon

Bán rượu tây, và cho mượn phòng ngủ, sạch sẽ và rộng rãi một mẻ Bani, qui ông, qui khách có đi Saigon xin đến gọi lại tiệm tôi mà ở, lấy làm thông thả lắm.

HUYNH-HUÊ-KỲ.

PHARMACIE SHANGHAI

Chủ Nhơn: TRIỆU CƯỜNG

188, Rue des Marins, 188. — CHOLON

Bản hiệu trống rỗng, bình rỗng và thay con mắt bằng chai theo kiểu thức Langsa, CÓ BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP CỦA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, và có bán nhiều thứ thuốc rất thần hiệu. Chư quý-vị có cần dùng thuốc của tiệm tôi thì hãy viết thư cho tiệm tôi rõ, sẵn lòng gởi CONTRE REMBOURSEMENT tiền gởi về thân chủ phải chịu. TẠI SAIGON NHÀ SỐ 23, ĐƯỜNG PELLERIN CÓ BÀN GIÙM THUỐC CỦA TIỆM TÔI.

Ngũ Lâm Bạch Trục Dược Hoàn

(3) (THUỐC ĐAU LẬU RẤT THẦN HIỆU)

Thăm tưởng những bệnh sang độc lây nhau là do nơi việc phòng sự quá độ; sức không đủ mà gần gần cuộc phong tình, nhiễm thấp khí nhiệt độc mà sanh bệnh đau lậu, dai dẳng, nước dãi đục, hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng nẩy, ấy là những chứng đau lậu chắc chắn. Bỏ-đường xét kỹ chế ra thứ thuốc này chọn ròng thuốc tốt, tánh hòa bình, không nhiệt, không hàn, bất luận người yếu kẻ mạnh chỉ có bệnh đau lậu, dùng đến liền thấy thần hiệu, bởi bỏ người khí, tiền tạng giống độc. Con trai đau bệnh này trong đó dãi nhứt. Dùng đến thuốc này hay lắm. Đờn bà có huyết bạch cũng trị được cả, uống vào khỏi sanh ghê, sanh chốc, khỏi mang bệnh huê liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ căng. Bệnh uệ dùng chừng một hai lần thấy mạnh. Cầu bệnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa. Những khách ham vui ai dám chắc khỏi đau lậu, nếu rồi ro vương nhâm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc này trong một ve mạnh tức thì. Thiết là một phương thuốc sang độc hực nhứt trên đời.

Cách dùng có chỉ rõ trong toa.

Mỗi ve giá là 0\$40. — 12 ve giá là 4\$00

BÍ CHÊ GIẢI ĐỘC DẦN HUỒN

(4) (THUỐC BỎ NHA PHIẾN RẤT HAY)

Có nhiều quý-vị ghiền nba phiến, có trí muốn kiếm thuốc thiết hay mà uống dặng bỏ phứt đi cho rồi. Bởi vậy bản hiệu chẳng dám tiếc công mà gia tâm chế phương thuốc «Bí Chê Giải Độc Dần Huồn» này, tánh chất hòa huồn, không nóng không lạnh, bỏ bởi khí huyết, mạnh khỏe tinh thần, ăn được ngủ được, thiết là thần hiệu như thần. Uống thuốc này thì hết ghiền liền mà lại ăn ngon, ngủ yên giấc, không đi tỉnh, không hạ lợi, tới buổi không nhớ chừng, không đau mình đau mảy chỉ hết. Thuốc này đã thí nghiệm nhiều người tại làng Hoà-Bình (Bách-liêu) cứu được nhiều người ghiền rồi. Thiết là một phương thuốc bỏ nba phiến này hay hơn các nơi khác mà giá lại rẻ hơn.

Cách dùng: Như mỗi lần hút một chỉ thì mỗi cử uống bốn huồn, uống như vậy dặng ba ngày rồi sau giảm lần lần xuống. Trong 10 ngày thì bỏ dứt bệnh nba phiến chẳng sai.

Như ai có bệnh tức lồi đau hông, ỉa rớt, uống một huồn thì hết.

Thiết giá:

Mỗi ve lớn 1\$20. — Mỗi ve nhỏ 0\$60

HÓA ĐÀM NINH PHỄ CHỈ KHÁI TÁN

(THUỐC HO VÀ BỎ PHỄ TÁN ĐÀM)

Và bệnh ho là bệnh hay biến ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc này để trị bệnh siễn, bệnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mát, không nóng, đờn bà có thai, người lớn con nít cời đều dùng được cả. Thiết là một phương thuốc trị bệnh ho hạng nhứt trên đời.

Mỗi một gói giá (0\$10)

Bán tại: Quán-Tín-Ký đại dược phòng
60, Rue de Canton. — Chợ-lớn

MỸ KÝ

TIỆM HỌA CHỌN DUNG VÀ KHÁC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mù thun bằng cây, chạm bán đồng cùng hơn điều thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chọn dung nhâm như người mà vẽ bằng dầu sơn vô bổ, ước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biển liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Cnaussures en tous genres.

TRƯƠNG-N GOC-GH cảnh khải

Rượu, Rhum

HIỆU

“STELLA”

Hàng “SOCIÉTÉ ANONYME DES SUCRES ET RHUMS DE CANTHO” mới lập tại Cánh-thơ, dùng tinh ròng nước mía trong trong hạt mà đặt ra rượu này.

Nước trong chẳng kém các thứ Rhum thiên hạ dụng xưa nay, còn bé ngon, ngọt, nên thuốc thì bằng thật chẳng thừ nào bằng. Mùi thơm càng diệu-dang vì là nhờ bởi mía; khí vị của rượu ấy nói chẳng cùng, có nếm rồi mới rõ.

Xin chư quý khách hãy mua mà dùng thử dặng mừng cho bốn-quốc ngày nay, dặng một nhà ky-nghệ, khéo lấy đồ thổ-sáng mà làm nên việc.

Nhà hàng H. G. D. H. Les Galeries de l'Ouest Cantho, và nhà G. O. gánh tại Sôctrăng, và Bách-liêu đều có trữ. Giá thiết rẻ lắm.

ve 1 litre 1\$50

1 góc ba litre 0.50

Chư quý vị muốn mua xin gởi mua nơi các tiệm kể tên trên đó hay là gởi cho Monsieur Albert Vivier-Trương-sư tại Cánh-thơ.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Geometre Civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadek

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ong Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGHẠCH

LONGXUYEN—CHAUDOC—SADEC

lành đạt điền thổ,

Phân giải hàng,

Tương phản thổ sàng,

Công chuyện làm kỹ

càng và tin giá nhẹ

Điền chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị.

Cáo Thị

Có người muốn bán một cái máy đèn dầu xăn (un appareil d'éclairage a gaz d'essence): bình dầu để trên cao, có ống chạy xuống rải ra, tra được mười lăm ngọn đèn. Đèn này sáng lắm, có đủ đồ phụ tùng sẽ bán luôn theo cuộc. Người ta bán là vì mới đem đèn điện khí vô nhà, nên đèn dầu xăn (essence) dư dùng.

Bán thiết rẻ, xin viết thư cho Bốn-quán An-Hạ-Nhật-Báo mà thương tính.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng rõ, tại nhà In Hậu-Giang Cánh-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chức có quyền thi hành như trường-tòa.

Sách này có 156 trương và có đủ kiểu yết thị, lời truyền rao, của ông DƯƠNG-VĂN-MÈN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$00

Tiền gởi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà In Hậu-Giang, Cánh-thơ, mà mua.

Kính cáo.

HOTEL DES ALLIÉS

CANTHO

Chambres meublées

Produits Pharmaceutiques,
vins de 1re marque
Liqueurs, diverses nouveautés
et consommation.

KHÁNH-VÂN-LẦU KHÁCH-SOẠN

Chủ sự

NGUYỄN-VĂN-TÚ* DIT LÊ-ÂN

Ngay cầu tàu tây
đường Saintenoy—Cantho.

PHÒNG NGỦ

Sạch sẽ — có đèn khí,
bán thuốc tây ường,
bán lẻ rượu tây, nón, dây tây
và vật thực đủ thứ
Chỗ đáng tin cậy.

Thuốc điều hiệu Globe
(TRÁI ĐAT)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hủ đã ngon, dễ dành lâu được
không mốc, không mục.

Tại Hãng DENIS FRERES

Cantho.— Imp. de l'Ouest

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ
ùng xe máy và sửa xe. Lành hấp mướn
đèn khí đá (carbure) heo cuộc quan,
hòn, an, ế, kỷ yên, Tân gia, hạ thọ,
khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông
tốt hượng hàng, bán mở và bán lẻ vỏ
ruột xe máy hiệu Michelin, giấy hàm-ết
dù cỡ đóng theo kiểu kim hời. Quí ông
ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy,
thì gởi hờ cho tôi. Tôi sẵn lòng ký
lượng mà gởi contre-Remboursement
nghĩa là đóng bạc nhà hờ mà lãnh đồ
và ôi cho giá đồ phụ ùng in sẵn bằng
chữ quốc-ngữ (Prix couran)

Trương-văn-Hanh,
Cảng-khai.

Phổ cáo Đồng bang

Kể từ buổi An-Hà An-quân,
Tại Cáp-thơ, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử. ơn dày
Mãn-cần mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thanh-nhân đóng cửa hàng rộng mở
Mấy sấm thêm, thấy thợ tin rờng,
Lành in chi thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
thiệp-tan.

Toa, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chằng nhượng của người
Nói chỉ sách đóng thì thôi!
Lưng da, lưng bố, dễ dãi ít hư.
Sách in sáng, tinh từ, Kim Túy,
Tự điển cùng Sở kỷ Đại nam.
Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi hành án, thiệp làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng dây đủ hạng.
Thiếu chi dầu giấy láng, mực ngời;
Chuồn trao, nào Phải những lời.
Sang chơi 1 chuyển xin mời các ông
Tuy vật liệu, nay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp da Quí-ngài là hơn.

An-Hà An-Quân, Bờ Saintenoy Cáp-thơ.

Handwritten signatures and stamps, including a circular stamp with the text 'AN-HA AN-QUÂN' and 'BỜ SAINTENOY CÁP-THƠ'.